

Univerzitetska misao - časopis za nauku, kulturu i umjetnost [ISSN: 1451-3870]

Vol. 24, str. 30-42, 2025. god., web lokacija gde se nalazi rad: <http://um.uninp.edu.rs>

Tematska oblast: Društvene i humanističke nauke / podoblast: Metodika nastave stranih jezika

Datum prijema rada: 18.11.2024.

Datum prihvatanja rada: 27.01.2025.

UDK: 37.015.3

37.091.33:821.111

81`243:159.953.5

doi: 10.5937/univmis2524030L

Originalni naučni rad

KOMBINOVANO UČENJE (BLENDED LEARNING) U NASTAVI ENGLESKOG JEZIKA: POREĐENJE SA TRADICIONALNIM METODAMA I PEDAGOŠKE IMPLIKACIJE

Jelena Lekić

Univerzitet u Novom Pazaru

Novi Pazar, Republika Srbija

jelenaklekic@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4578-8697

Marija Vešović

Fakultet za saobraćaj, komunikacije i logistiku

Budva, Crna Gora

marijavukov@gmail.com

Fahreta Fijuljanin

Univerzitet u Novom Pazaru,

Novi Pazar, Republika Srbija

fahreta.f@uninp.edu.rs, ORCID: 0000-0002-0961-9948

Apstrakt

Ovaj rad analizira primenu blended learning pristupa u nastavi engleskog jezika, poredeći ga sa tradicionalnim metodama obrazovanja. Blended learning kombinuje online i tradicionalnu nastavu, pružajući fleksibilnost, individualizaciju i veći angažman učenika. Tradicionalna nastava oslanja se na frontalni pristup, gde je nastavnik primarni izvor znanja, dok učenik ostaje pasivan primalac informacija. Nasuprot tome, blended learning promoviše autonomiju učenika, omogućavajući im učenje sopstvenim tempom i korišćenje tehnologije za personalizovano učenje. U ovom modelu, nastavnik postaje facilitator, podržavajući učenike u korišćenju digitalnih resursa i razvijanju samostalnih veština. Fleksibilnost blended learning-a omogućava pristup autentičnim materijalima i razvijanje jezičkih veština kroz interaktivne online aktivnosti, dok nastava licem u lice ostaje usmerena na složenije zadatke i vežbe. Zaključak ukazuje na potencijal blended learning-a da unapredi nastavu engleskog jezika kroz dinamičan i personalizovan pristup, uz neophodnu tehničku podršku i kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika.

Ključne reči: autonomija učenika, blended learning, digitalni resursi, fleksibilnost, nastava engleskog jezika

BLENDED LEARNING IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING: A COMPARISON WITH TRADITIONAL METHODS AND PEDAGOGICAL IMPLICATIONS

Abstract

This paper analyzes the implementation of the blended learning approach in English language teaching, comparing it with traditional educational methods. Blended learning, which combines online and traditional face-to-face instruction, offers flexibility, individualization, and the potential for greater student engagement compared to conventional methods. Traditional instruction relies on a frontal approach, where the teacher is the primary source of knowledge, and the student is a passive recipient of information. In contrast, blended learning promotes student autonomy, allowing learners to study at their own pace and utilize technology for personalized learning. Furthermore, the role of the teacher in a blended learning environment shifts from being a knowledge provider to a facilitator, supporting students in the use of digital resources and in developing independent skills. The flexibility of this model enables students to access authentic materials and enhance their language skills through interactive online activities, while face-to-face classes remain focused on more complex interactions and exercises. The conclusion emphasizes the advantages of blended learning in contemporary education, highlighting its potential to enhance the English language learning process through a dynamic and personalized approach.

Keywords: student autonomy, blended learning, digital technologies, flexibility in education, English language teaching

UVOD

Definicija engleske sintagme blended learning podrazumeva kombinaciju učenja putem informacionih tehnologija i tradicionalnog načina učenja kroz direktan kontakt nastavnika i učenika u učionici. Imajući u vidu ubrzan razvoj informacionih tehnologija, posebno tokom pandemije Covid-19, kada je njihova primena postala ključna u obrazovnom sistemu, način prenošenja znanja značajno se izmenio. Okruženje za nastavni proces transformisalo se u odnosu na tradicionalni model, integrišući informacione tehnologije kao sastavni deo svakodnevnice i ključni segment obrazovanja, uključujući i predmete ekonomske struke. Na primer, u nastavi engleskog jezika, primena blended learning-a omogućava učenicima da koriste digitalne platforme poput Duolingo-a i Quizlet-a za interaktivno vežbanje vokabulara i gramatike. Na časovima licem u lice, učenici mogu učestvovati u simulacijama stvarnih situacija, poput intervjua za posao ili naručivanja u restoranu, što doprinosi razvoju komunikativnih veština.

Jedan konkretan primer je upotreba platforme Google Classroom, gde nastavnici postavljaju materijale za samostalno učenje, dok se grupni časovi koriste za rešavanje problema i diskusije. Učenici mogu da pregledaju video-lekcije i radne zadatke online, a zatim primene stečeno znanje kroz grupne projekte u učionici, kao

što je kreiranje prezentacija na teme poput "Kulturne razlike u poslovnoj komunikaciji". Studije slučaja pokazuju da ovakav pristup povećava angažovanost učenika i poboljšava njihovu sposobnost kritičkog razmišljanja.

Tehnička podrška i obuka nastavnika igraju ključnu ulogu u uspešnoj implementaciji blended learning-a. Programi obuke, kao što su radionice za profesionalni razvoj i online kursevi o korišćenju digitalnih alata, mogu značajno unaprediti digitalne kompetencije nastavnika. Na primer, škole mogu organizovati praktične obuke za korišćenje platformi poput Microsoft Teams, Moodle-a i Canva-e, kao i za kreiranje interaktivnih lekcija putem alata kao što su Nearpod ili Edpuzzle. Obrazovne institucije treba da pruže kontinuiranu tehničku podršku kroz timove za IT asistenciju i mentoring, čime se olakšava prilagođavanje nastavnika novim tehnologijama. Takođe, strategije kao što su razmena dobrih praksi među nastavnicima i uvođenje sertifikacija za digitalne veštine mogu dodatno motivisati nastavnike da unaprede svoje kompetencije.

Tokom samo nekoliko godina, upotreba Interneta postala je dominantan način dolaženja do informacija i unapređenja znanja. Na primer, istraživanja su pokazala da učenici koji kombinuju online učenje putem platformi kao što su Kahoot! i Padlet sa tradicionalnim časovima brže savladavaju složene jezičke strukture i uspešnije ih koriste u praktičnim situacijama. Naša deca i generacije koje dolaze svedoče o brzim promenama u načinu života, gde informacione tehnologije igraju ključnu ulogu. Ovi primeri iz prakse naglašavaju potrebu za daljom integracijom tehnologije u obrazovni proces kako bi se iskoristile sve prednosti blended learning pristupa.

BLENDED LEARNING U NASTAVI UČENJA ENGLESKOG JEZIKA

Blended learning, ili hibridno učenje, u kontekstu nastave engleskog jezika (EFL - English as a Foreign Language), predstavlja kombinaciju tradicionalnih metoda nastave licem u lice i digitalnih resursa. Ovaj pristup omogućava personalizovaniji i fleksibilniji proces učenja jezika, u kojem se različiti stilovi i modaliteti učenja integrišu s ciljem poboljšanja jezičkih kompetencija učenika. Sa razvojem tehnologije, primena blended learning-a u nastavi engleskog jezika postaje sve učestalija, jer omogućava učenicima pristup velikom broju digitalnih resursa koji nadopunjuju tradicionalne metode podučavanja.

a. Teorijski okviri blended learning-a u učenju jezika

Blended learning u učenju engleskog jezika može se teorijski posmatrati kroz različite pedagoške i jezičke pristupe, kao što su konstruktivizam, komunikativni pristup i teorija inputa i outputa u učenju jezika.

- **Konstruktivizam i interakcija:** Prema konstruktivističkoj teoriji, učenje jezika je aktivan proces u kojem učenici grade svoje znanje na osnovu prethodnih iskustava. U blended learning-u, učenici kombinuju klasične

metode, kao što su razgovori i vežbe sa nastavnikom, sa online platformama koje nude interaktivne aktivnosti (kvizove, forume, videolekcije) za razvoj različitih veština, poput čitanja, pisanja, slušanja i govora. Ovaj pristup omogućava učenicima da samostalno istražuju i uče u ritmu koji im odgovara.

- Komunikativni pristup: Blended learning je u velikoj meri usklađen sa komunikativnim pristupom u učenju jezika, gde je fokus na upotrebi jezika u autentičnim situacijama. Digitalne tehnologije, kao što su online chat sobe, videokonferencije i forumi, omogućavaju učenicima da praktikuju jezik u stvarnim situacijama sa vršnjacima ili izvornim govornicima. Ove tehnologije dopunjuju klasične časove konverzacije, stvarajući bogatije i dinamičnije jezičko okruženje.
- Teorija inputa i outputa: Stephen Krashenova teorija inputa (comprehensible input) naglašava važnost izlaganja učenika jeziku koji je blago iznad njihovog trenutnog nivoa ($i+1$). Blended learning omogućava učenicima pristup širokom spektru autentičnih materijala (video, podcasti, blogovi) koji pružaju bogat jezički input. Takođe, platforme za online učenje omogućavaju učenicima da stvaraju jezički output kroz pisanje i govorne vežbe, što je ključno za proces usvajanja jezika.

b. Primena blended learning-a u nastavi engleskog jezika

Blended learning se može primeniti na različite načine u nastavi engleskog jezika, kroz različite aktivnosti koje uključuju upotrebu tehnologije i klasičnog nastavnog pristupa:

- Online lekcije i resursi: Korišćenje online platformi kao što su Duolingo, Moodle, ili specijalizovani programi za učenje jezika omogućava učenicima da vežbaju svoje veštine (vokabular, gramatiku, izgovor) na interaktivan način. Ove platforme često nude personalizovane lekcije zasnovane na napretku učenika, što doprinosi diferenciranom pristupu učenju.
- Slušanje i izgovor: Online resursi kao što su podcasti, TED Talks, YouTube video zapisi ili aplikacije za vežbanje izgovora omogućavaju učenicima da slušaju autentične govornike engleskog jezika, čime razvijaju veštinu slušanja i percepcije akcenata. Učionice se mogu koristiti za diskusiju o ovim sadržajima i detaljnije analize.
- Pisanje i gramatika: Asinhrona metode, kao što su pisanje blogova ili eseja na platformama za učenje, omogućavaju učenicima da razvijaju svoje veštine pisanja. Nastavnici mogu koristiti online alate za automatsku proveru gramatike i stila, kao što su Grammarly ili Google Docs, kako bi učenici dobili trenutne povratne informacije.

- Interaktivne aktivnosti i kolaboracija: Blended learning omogućava učenicima da učestvuju u zajedničkim projektima putem digitalnih alata kao što su Google Classroom, Padlet, ili Edmodo. Ovi alati omogućavaju kolaborativno učenje kroz zajedničko kreiranje sadržaja, prezentacije ili istraživačke projekte, čime se razvijaju i jezičke i tehničke vještine.
- Obrnuta učionica (Flipped Classroom): Model obrnute učionice se često koristi u nastavi engleskog jezika. Učenici unapred kod kuće prate online lekcije ili čitaju tekstove, dok se nastava licem u lice koristi za diskusiju, jezičke igre i komunikativne aktivnosti koje omogućavaju praktičnu primenu znanja. Na taj način se vreme u učionici efikasnije koristi za interaktivne i produktivne aktivnosti.

c. Prednosti i izazovi blended learning-a u učenju engleskog jezika

Blended learning donosi niz prednosti u učenju engleskog jezika:

- Fleksibilnost i personalizacija: Učenici imaju pristup resursima u bilo koje vreme i na bilo kom mestu, što im omogućava da uče u svom ritmu i prema svojim potrebama. Platforme omogućavaju personalizovano učenje, pružajući materijale prilagođene nivou znanja svakog učenika.
- Bogatstvo resursa: Digitalne tehnologije pružaju pristup neograničenom broju autentičnih materijala koji omogućavaju učenje jezika u kontekstu stvarnog života, što može biti motivišuće za učenike.
- Interaktivnost i angažovanost: Digitalni alati podstiču veću angažovanost učenika kroz interaktivne aktivnosti, kao što su igrice, kvizovi i simulacije, što doprinosi boljim rezultatima u učenju.

Međutim, postoje i izazovi u implementaciji ovog modela:

- Tehnička podrška i infrastruktura: Učenici moraju imati pristup odgovarajućoj tehnologiji i internetu, što može biti izazovno u određenim okruženjima. Nedostatak tehničke podrške može ograničiti efikasnost blended learning-a.
- Samodisciplina učenika: S obzirom na to da veliki deo učenja zavisi od samostalnog rada, učenici moraju biti motivisani i disciplinovani kako bi u potpunosti iskoristili prednosti blended learning-a.
- Obuka nastavnika: Nastavnici moraju biti adekvatno obučeni za korišćenje digitalnih alata i platformi, kao i za integraciju ovih resursa u tradicionalni nastavni plan i program.

Blended learning predstavlja savremen i fleksibilan pristup učenju engleskog jezika, koji kombinovanjem tradicionalnih i digitalnih metoda obogaćuje proces učenja i omogućava personalizovano obrazovanje. Iako donosi brojne prednosti u pogledu

fleksibilnosti, resursa i interaktivnosti, uspeh ovog pristupa zavisi od tehničke infrastrukture, motivacije učenika i kompetencija nastavnika. U budućnosti, sa daljim razvojem digitalnih tehnologija i pristupa obrazovanju, blended learning će verovatno postati još značajniji u nastavi stranih jezika.

PEDAGOŠKE IMPLIKACIJE I METODOLOŠKI PRISTUPI

Implementacija blended learning-a u nastavi engleskog jezika donosi značajne pedagoške implikacije, posebno u kontekstu integracije tehnoloških inovacija sa principima savremenih pedagoških modela, kao što su konstruktivizam i aktivno učenje. Ovaj pristup se zasniva na ideji da učenici aktivno grade svoje znanje kroz interakciju sa materijalima, tehnologijom i drugim učenicima, dok nastavnik preuzima ulogu facilitatora koji podstiče kritičko razmišljanje i samostalnost. Prvo, blended learning omogućava individualizaciju procesa učenja, što se direktno uklapa u konstruktivističku teoriju učenja. Korišćenjem online platformi, nastavnici mogu kreirati personalizovane programe učenja prilagođene potrebama svakog učenika. Na primer, slabiji učenici mogu koristiti digitalne resurse za dodatno vežbanje osnovnih jezičkih veština, dok napredniji mogu istraživati složenije koncepte ili raditi na projektnim zadacima koji razvijaju višestruke jezičke kompetencije. Ova fleksibilnost doprinosi povećanju autonomije učenika, što je jedan od ključnih ciljeva aktivnog učenja, jer omogućava učenicima da preuzmu odgovornost za sopstveno obrazovanje. Drugo, metodološke implikacije blended learning-a leže u mogućnosti kombinovanja asinhronih i sinhronih metoda učenja, što obogaćuje tradicionalne pristupe i čini ih dinamičnijim. Asinhrona aktivnosti, kao što su online lekcije, zadaci i testovi, omogućavaju učenicima da samostalno vežbaju slušanje, čitanje i gramatiku, dok sinhrona aktivnosti, poput diskusija, simulacija i igara u učionici, razvijaju komunikativne veštine kroz interakciju u realnom vremenu. Na primer, model obrnute učionice (flipped classroom) integriše teorijski rad putem online resursa sa praktičnim radom u učionici, omogućavajući nastavnicima da se fokusiraju na dublje razumevanje i primenu gradiva tokom časa.

Pored toga, upotreba digitalnih tehnologija u formativnom ocenjivanju dodatno unapređuje tradicionalne pedagoške metode. Alati za automatsko ocenjivanje, kao što su online kvizovi, platforme za kolaborativno pisanje i aplikacije za analizu podataka, omogućavaju nastavnicima da prate napredak učenika u realnom vremenu i pružaju im personalizovane povratne informacije. Na primer, aplikacije koje analiziraju pisane radove mogu učenicima ukazati na greške u gramatici ili sintaksi, dok kvizovi sa neposrednim povratnim informacijama motivišu učenike da kontinuirano usavršavaju svoje veštine.

Blended learning se takođe oslanja na aktivne pedagoške pristupe, kao što su projekti zasnovani na rešavanju problema i saradničko učenje. Učenici, na primer, mogu koristiti online alate za istraživanje i pripremu projekata, a zatim svoje nalaze predstaviti u učionici, čime se podstiče duboko učenje i povezanost između

teorijskih i praktičnih znanja. Ovaj pristup ne samo da unapređuje tradicionalne metode, već i omogućava učenicima da razviju ključne veštine za 21. vek, poput digitalne pismenosti, timskog rada i kritičkog razmišljanja.

a. Uloga nastavnika u blended learning okruženju

Uvođenje blended learning-a značajno menja tradicionalnu ulogu nastavnika, transformišući ih iz primarnih izvora znanja u facilitatora učenja. U ovom kontekstu, nastavnik postaje vodič koji pomaže učenicima da pristupaju informacijama, razvijaju kritičko mišljenje i primenjuju naučeno u autentičnim situacijama. Umesto da se fokusira isključivo na prenošenje informacija, nastavnik u blended learning okruženju posvećuje više pažnje razvoju veština upravljanja učenjem, kao što su samoregulacija, organizacija vremena i traženje povratnih informacija.

Ključna komponenta uspešne implementacije blended learning-a je kontinuirana profesionalna obuka nastavnika. Digitalne kompetencije nastavnika postaju neophodne za adekvatno korišćenje tehnologije u obrazovanju, uključujući veštine rada na online platformama, kreiranje digitalnih nastavnih materijala i praćenje napretka učenika putem analitičkih alata. U tom smislu, obrazovne institucije moraju ulagati u profesionalni razvoj nastavnika, kako bi osigurale da su oni sposobni da efikasno integrišu tehnologiju u nastavni proces.

Blended learning, kao integracija tradicionalnog učenja i digitalnih tehnologija, predstavlja ključnu inovaciju u savremenoj nastavi engleskog jezika. Ovaj pristup omogućava veću fleksibilnost, personalizaciju i interaktivnost u učenju, dok istovremeno pruža učenicima mogućnost da razvijaju kritičke veštine potrebne za samostalno upravljanje sopstvenim obrazovnim procesom. Kroz kombinaciju asinhronih i sinhronih metoda, blended learning stvara okruženje u kojem učenici mogu vežbati jezičke veštine na različite načine i u sopstvenom tempu, čime se povećava angažovanost i motivacija.

Međutim, uspeh ovog modela zavisi od nekoliko ključnih faktora: tehničke infrastrukture, digitalne pismenosti nastavnika i učenika, kao i razvoja odgovarajućih pedagoških strategija koje omogućavaju efikasnu integraciju digitalnih resursa u nastavni proces. U tom smislu, važno je da obrazovni sistemi kontinuirano podržavaju nastavnike u njihovom profesionalnom razvoju, kako bi bili spremni da iskoriste prednosti koje digitalne tehnologije nude za učenje jezika.

Na kraju, blended learning ne predstavlja samo tehnološku inovaciju, već i dublju transformaciju obrazovnog procesa, u kojem učenici postaju aktivni učesnici u kreiranju sopstvenog znanja, a nastavnici preuzimaju ulogu mentora i podrške. Ovaj model, uz pravilnu implementaciju i podršku, može značajno unaprediti kvalitet nastave engleskog jezika i osnažiti učenike da postanu kompetentni korisnici jezika u savremenom, globalno povezanom svetu.

UPOREDNA ANALIZA TRADICIONALNOG NAČINA UČENJA ENGLESKOG JEZIKA I BLENDED LEARNING PRISTUPA

Tradicionalni način učenja engleskog jezika i blended learning predstavljaju dva različita pedagoška pristupa sa specifičnim karakteristikama koje značajno utiču na proces učenja, angažovanost učenika i postizanje obrazovnih ciljeva. Ovo poređenje se oslanja na prethodna istraživanja, uključujući radove Grahama (2006), Garrisona i Vaughana (2008), McCarthyja (2010) i Hockly (2018), koji su detaljno analizirali prednosti i izazove kombinovanih i tradicionalnih modela učenja. Kroz ovu analizu razmatraju se ključne razlike između ova dva pristupa, s posebnim osvrtom na aspekte kao što su organizacija nastave, uloga nastavnika, fleksibilnost, individualizacija učenja i upotreba tehnologije.

Graham (2006) u svom radu definiše blended learning kao sintezu tradicionalnih metoda učenja i tehnologijom podržanih strategija, ističući njegovu efikasnost u kontekstu prilagođavanja različitim stilovima učenja. Garrison i Vaughan (2008) naglašavaju važnost kombinovanja asinhronih online aktivnosti sa interakcijom licem u lice, posebno u razvijanju kritičkog mišljenja i veština rešavanja problema kod učenika. McCarthy (2010) kroz metaanalizu ukazuje da učenici koji koriste kombinovane modele pokazuju značajno bolje rezultate u savladavanju jezičkih veština, zahvaljujući prilici da vežbaju u sopstvenom ritmu kroz digitalne resurse.

Pored ovih istraživanja, Hockly (2018) se fokusira na važnost digitalne pismenosti u okviru blended learning-a, ističući kako ovakvi modeli omogućavaju učenicima da koriste tehnologiju kao alat za istraživanje i kreiranje sadržaja, čime se značajno unapređuje proces učenja jezika. Studije slučaja, poput onih koje su sveli Levy i Stockwell (2006), pokazuju da se digitalne tehnologije uspešno integrišu u nastavu engleskog jezika, omogućavajući učenicima da savladaju vokabular, gramatiku i slušanje kroz interaktivne aplikacije i platforme, dok se veštine govora i pisanja razvijaju u učionici kroz vođene aktivnosti.

Oslanjajući se na ove autore, istraživanja pružaju jasnu sliku o tome kako tradicionalni pristup, koji se temelji na frontalnom podučavanju, obezbeđuje strukturisanu nastavu i neposrednu interakciju, dok blended learning omogućava veću fleksibilnost, personalizaciju i priliku za dublje razumevanje sadržaja. Kombinacija ovih modela otvara mogućnost za dinamičniji i efikasniji pristup učenju engleskog jezika, što je posebno važno u savremenom obrazovnom okruženju.

a. Organizacija nastave i obrazovni proces

Tradicionalni način učenja engleskog jezika karakteriše se nastavom koja se primarno odvija licem u lice, u fizičkoj učionici, uz jasno definisane vremenske okvire i nastavne planove. Nastava je linearna, vođena nastavnikom, sa centralizovanim predavanjem, što znači da učenici pasivno primaju informacije, dok je interakcija uglavnom ograničena na komunikaciju sa nastavnikom i, u manjoj

meri, sa drugim učenicima. U ovom pristupu, obrazovni materijali poput udžbenika i štampanih vežbi dominiraju nastavnim sadržajima.

Nasuprot tome, blended learning kombinuje online i tradicionalne metode učenja, omogućavajući veću fleksibilnost i dinamiku u nastavi. Online komponente, kao što su video-lekcije, digitalni resursi i platforme za učenje, omogućavaju učenicima da uče u vremenu koje im odgovara i u svom tempu. Asinhroni aspekti blended learning-a, poput zadataka i vežbi koje se mogu raditi nezavisno od nastave uživo, dopunjuju sinhronu komponente, kao što su časovi licem u lice i interaktivne aktivnosti u učionici. Ovaj pristup omogućava veću autonomiju učenika u upravljanju svojim obrazovnim procesom, dok je kod tradicionalnog modela nastava uglavnom organizovana prema uniformnim, rigidnim rasporedima.

b. Uloga nastavnika i učenika

U tradicionalnom načinu učenja, nastavnik je dominantni izvor znanja, koji kroz frontalnu nastavu prenosi informacije učenicima. Učenici su često u pasivnoj ulozi, jer se očekuje da slušaju predavanja, memorišu informacije i učestvuju u strukturiranim vežbama. Fokus je na reprodukciji jezičkih pravila i vokabulara, uz manje prostora za individualno istraživanje i samostalno učenje.

S druge strane, u blended learning pristupu, nastavnik preuzima ulogu facilitatora, podržavajući učenike u korišćenju različitih resursa za samostalno učenje. Nastavnici su više usmereni na davanje povratnih informacija, moderiranje diskusija i podsticanje učenika da koriste tehnologiju za istraživanje, kolaboraciju i praksu jezika. Interakcija između učenika i nastavnika u blended learning-u nije ograničena samo na učionicu; učenici mogu komunicirati sa nastavnikom putem online platformi, što omogućava bržu i češću povratnu informaciju.

c. Fleksibilnost i dostupnost resursa

Jedna od ključnih razlika između tradicionalnog i blended learning-a odnosi se na fleksibilnost. Tradicionalni način učenja je strogo ograničen vremenskim okvirima i fizičkim prostorom učionice, dok blended learning nudi veću fleksibilnost u pogledu pristupa resursima i obavljanja zadataka. Učenici u blended learning-u mogu pristupiti digitalnim resursima kao što su video-snimci, interaktivne vežbe i aplikacije u bilo koje vreme i sa bilo koje lokacije, pod uslovom da imaju internet vezu. Ovo povećava njihovu kontrolu nad procesom učenja i omogućava im da prilagode tempo rada svojim individualnim potrebama.

Tradicionalni pristup, nasuprot tome, često podrazumeva univerzalni tempo učenja, gde svi učenici moraju da prate isti ritam predavanja i zadataka, bez obzira na njihove individualne potrebe i nivo znanja. Ova rigidnost može biti problematična za učenike koji se suočavaju sa poteškoćama u savladavanju gradiva, dok napredniji učenici često nemaju priliku da istraže napredniji materijal jer je nastava prilagođena proseku.

d. Individualizacija i samostalno učenje

Tradicionalni način učenja engleskog jezika uglavnom je usmeren na kolektivnu dinamiku učionice, gde se materijali i aktivnosti prilagođavaju proseku grupe. Ovaj pristup često zanemaruje individualne razlike u stilovima učenja i specifične potrebe učenika. Učenici u tradicionalnoj učionici retko imaju priliku da biraju sadržaje ili tempo učenja, jer su svi zadaci strukturirani prema jedinstvenom planu i programu.

Blended learning, s druge strane, promoviše individualizaciju učenja, omogućavajući učenicima da rade prema svojim potrebama i interesovanjima. Kroz personalizovane online aktivnosti, učenici mogu vežbati specifične veštine koje im nedostaju, kao što su gramatika, izgovor ili veštine slušanja. Ovaj model podstiče veći nivo samostalnosti i odgovornosti učenika za njihov napredak, dok nastavnik prati njihov rad putem digitalnih platformi i pruža personalizovane povratne informacije.

e. Upotreba tehnologije i autentičnost materijala

Tradicionalni model učenja engleskog jezika u velikoj meri zavisi od štampanih materijala, kao što su udžbenici, radne sveske i vežbe koje su često zastarele ili ograničene u pogledu autentičnosti. Materijali su uglavnom osmišljeni tako da se učenici pripremaju za testove ili vežbaju specifične gramatičke konstrukcije, pri čemu je upotreba jezika u autentičnim situacijama često zapostavljena.

Blended learning omogućava pristup širokom spektru autentičnih digitalnih materijala, kao što su video-zapisi, blogovi, članci, podkasti i online vežbe, što učenicima pruža priliku da uče jezik kroz realne situacije i kontekste. Ovi resursi često omogućavaju interaktivnost i adaptivno učenje, gde se zadaci i vežbe prilagođavaju učenikovom nivou znanja. Takođe, online platforme omogućavaju učenicima da praktikuju engleski jezik kroz kolaboraciju sa vršnjacima, simulacije i komunikaciju sa izvornim govornicima, što doprinosi boljoj pripremi za stvarne jezičke izazove.

ZAKLJUČAK

Tradicionalni način učenja engleskog jezika i blended learning imaju značajno različite pedagoške osnove i pristupe obrazovanju. Tradicionalni model se oslanja na linearnu, predavačku metodu, gde je fokus na reprodukciji znanja, dok blended learning promoviše autonomiju učenika, fleksibilnost i personalizaciju kroz upotrebu tehnologije. Iako tradicionalna nastava pruža stabilnost i struktuiranost, blended learning se pokazuje kao efikasniji u pogledu prilagođavanja individualnim potrebama učenika i pružanja bogatijeg spektra autentičnih resursa. Optimalan pristup u savremenom obrazovanju mogao bi biti kombinacija oba modela, koja spaja prednosti tradicionalne učionice sa mogućnostima koje nudi tehnologija.

Zaključno, poređenje tradicionalnog načina učenja engleskog jezika i blended learning pristupa pokazuje da svaki model ima svoje specifične prednosti, ali i ograničenja. Tradicionalni način učenja pruža jasnu strukturu, linearni pristup obrazovanju i direktnu interakciju licem u lice, što može biti korisno za učenike koji se oslanjaju na vođstvo nastavnika i stabilan raspored nastave. Međutim, ovaj model ograničava fleksibilnost u učenju i često zanemaruje individualne potrebe učenika, jer podrazumeva univerzalni tempo i ograničen pristup autentičnim materijalima i resursima.

S druge strane, blended learning integriše digitalne tehnologije sa tradicionalnim metodama učenja, pružajući veću fleksibilnost, personalizaciju i priliku za individualizovani napredak. Ovaj pristup omogućava učenicima da pristupaju bogatom spektru autentičnih materijala, da uče vlastitim tempom i da koriste tehnologiju za interaktivno i dinamično učenje. Takođe, blended learning podstiče

razvoj autonomije kod učenika, jer omogućava veću samostalnost u upravljanju procesom učenja. Uloga nastavnika u ovom modelu transformiše se iz izvora znanja u facilitatora i mentora, što omogućava učenicima da preuzmu aktivniju ulogu u procesu sticanja znanja.

Ključna prednost blended learning-a leži u njegovoj sposobnosti da kombinuje najbolje prakse tradicionalne nastave sa inovativnim mogućnostima koje pružaju digitalne platforme i resursi. Ovaj model omogućava nastavnicima da koriste učionicu za složenije, interaktivne zadatke, dok osnovne jezičke veštine učenici mogu razvijati u online okruženju, kroz asinhronu aktivnost i digitalne alate za formativno ocenjivanje. Pored toga, fleksibilnost blended learning-a omogućava prilagođavanje obrazovnog procesa individualnim potrebama učenika, čime se podstiče njihova angažovanost i motivacija za učenje.

Međutim, uspeh blended learning-a zavisi od nekoliko ključnih faktora. Prvo, neophodna je adekvatna tehnička infrastruktura, kao i dostupnost digitalnih resursa, kako bi učenici mogli efikasno koristiti sve mogućnosti koje ovaj model nudi. Drugo, digitalna pismenost i kompetencije nastavnika su od suštinskog značaja za pravilnu implementaciju ovog modela, jer zahteva od nastavnika ne samo poznavanje nastavnih metoda, već i sposobnost da koriste tehnologiju za kreiranje interaktivnih i dinamičnih aktivnosti. Konačno, obrazovne institucije moraju pružiti kontinuiranu podršku nastavnicima kroz profesionalni razvoj, kako bi se osigurala uspešna integracija tehnologije u nastavni proces.

Preporuke za implementaciju i prevazilaženje izazova:

1. Podrška nastavnicima kroz obuku i profesionalni razvoj:
 - Organizovati redovne treninge i radionice za nastavnike kako bi unapredili svoje digitalne kompetencije.
 - Uspostaviti mentorski program u kojem iskusniji nastavnici pomažu kolegama u integraciji tehnologije.
2. Poboljšanje tehničke infrastrukture:
 - Obrazovne institucije treba da obezbede odgovarajuću opremu, poput laptopova, tableta i stabilne internet konekcije.
 - Posebno se fokusirati na ruralna i manje razvijena područja, gde su tehničke prepreke izraženije.
3. Razvijanje digitalnih resursa i platformi:
 - Kreirati ili prilagoditi postojeće obrazovne platforme koje su intuitivne za upotrebu i dostupne svim učenicima.
 - Pružiti otvoreni pristup visokokvalitetnim edukativnim materijalima kako bi se smanjile ekonomske barijere.
4. Individualizovana podrška učenicima:
 - Uspostaviti sistem tutorstva za učenike koji se suočavaju sa izazovima u korišćenju tehnologije.
 - Razviti strategije za uključivanje učenika sa posebnim potrebama u digitalno okruženje.
5. Evaluacija i prilagođavanje modela:

- Sprovoditi redovne evaluacije uspešnosti blended learning programa kako bi se identifikovale oblasti za unapređenje.
- Prilagoditi pristupe na osnovu povratnih informacija od nastavnika i učenika.

Sveobuhvatno, blended learning predstavlja inovativan i fleksibilan model obrazovanja koji se može efikasno primeniti u nastavi engleskog jezika, naročito u savremenom obrazovnom kontekstu koji sve više zahteva digitalne kompetencije i prilagodljivost. Iako tradicionalna nastava ostaje vredan element obrazovnog sistema, kombinacija ovog pristupa sa digitalnim tehnologijama kroz blended learning ima potencijal da unapredi obrazovni proces i omogući učenicima da steknu ne samo jezičke veštine, već i ključne kompetencije za uspešno snalaženje u globalnom, tehnološki povezanom svetu.

LITERATURA

1. Bonk, C. J., & Graham, C. R. (2006). *The Handbook of Blended Learning: Global Perspectives, Local Designs*. San Francisco: Pfeiffer Publishing.
2. Dudeney, G., & Hockly, N. (2013). *Digital Literacies: Research and Resources for Self-Directed Learning*. Harlow: Pearson Education.
3. Garrison, D. R., & Vaughan, N. D. (2008). *Blended Learning in Higher Education: Framework, Principles, and Guidelines*. San Francisco: Jossey-Bass.
4. Graham, C. R. (2006). Blended Learning Systems: Definition, Current Trends, and Future Directions. In *The Handbook of Blended Learning: Global Perspectives, Local Designs* (pp. 3-21). San Francisco: Pfeiffer Publishing.
5. Hockly, N. (2018). Digital Literacies. In *The Cambridge Guide to Teaching English to Speakers of Other Languages* (pp. 78-83). Cambridge: Cambridge University Press.
6. Kuhlthau, C. C., & Todd, R. J. (2008). Student Learning Through Ohio's School Libraries: A Study of Student Learning in Ohio School Libraries. *School Library Research*, 11, 1-22.
7. Levy, M., & Stockwell, G. (2006). *CALL Dimensions: Options and Issues in Computer-Assisted Language Learning*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
8. Light, P. (2011). Creating a Blended Learning Environment. *Language Learning & Technology*, 15(2), 1-3.
9. McCarthy, J. (2010). The Impact of Blended Learning on Student Outcomes: A Review of the Literature. *Journal of Educational Technology & Society*, 13(3), 147-155.
10. O'Reilly, T. (2005). What Is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software. *O'Reilly Media*. Retrieved from www.oreilly.com.
11. Pappas, C. (2015). The Complete Guide to Blended Learning. *eLearning Industry*. Retrieved from www.elearningindustry.com.

SUMMARY

This paper examines the application of the blended learning approach in English language teaching, comparing it with traditional educational methods. Blended learning integrates online and face-to-face instruction, offering flexibility, individualization, and increased student engagement. Traditional instruction relies on a teacher-centered model, where the instructor serves as the primary source of knowledge, and the learner assumes a passive role. In contrast, blended learning fosters learner autonomy, enabling students to learn at their own pace and utilize technology for personalized learning. Within this model, the teacher takes on the role of facilitator, supporting students in the use of digital resources and the development of independent learning skills. The flexibility of blended learning allows access to authentic materials and the enhancement of language skills through interactive online activities, while face-to-face instruction remains focused on more complex tasks and exercises. The conclusion highlights the potential of blended learning to enhance English language teaching through a dynamic and personalized approach, contingent upon adequate technical support and ongoing professional development for educators.